

CJJ04 Morfologie – seminář (úkoly na období 4. 5. - 8. 5.)

1. Doplněte tabulku tak, aby zobecňovala distribuci syntetických a analytických tvarů v rámci časových paradigmat v češtině.

	prézens	futurum	préteritum
syntetické tvary	✓	✓ (<i>po-běžím</i> + perfektiva: <i>koupím</i>)	✓ (3sg <i>nesl</i> , 3pl <i>nesli</i>)
analytické tvary	✗	✓ (imperfektiva: <i>budu nakupovat</i>)	✓

2. Jaký typ supletivismu reprezentují kmenotvorné sufixy v následujícím paradigmatu?

Nom	ty
Acc	tebe
Gen	tebe
Dat	tobě
Loc	tobě
Ins	tebou

kmenotvorné sufixy: *-eb*, *-ob* → liší se nepravidelnou morfonologickou alternací *e~o* → částečný supletivismus

3. Dokažte, že konsonantická alternace v kořeni, který je obsažen v následujícím paradigmatu, je pravidelná. Formulujte morfonologické pravidlo, které ji odvodí.

Nom	kutloch	kutlochy
Acc	kutloch	kutlochy
Gen	kutlochu	kutlochů
Dat	kutlochu	kutlochům
Loc	kutlochu	kutloších
Ins	kutlochem	kutlochy

neexistuje spojení *ch-ích* (**hroch-ích/hroš-ích*, **uch-ích/uš-ích*), pravidlo: *ch* → *š* / <*-ích*, Lpl>

4. Popište nepravidelnosti v paradigmatech následujících jmen a klasifikujte je (supletivní kořen, nepravidelná koncovka, smíšené paradigma, neúplné paradigma).

a) *kvasnice*: neúplné paradigma → plurale tantum, nepravidelná koncovka *-Ø* v Gpl (*růž-í* vs. *kvasnic-Ø*)

b) *ulice*: typ *růže*, nepravidelná koncovka *-Ø* v Gpl (*růž-í* vs. *ulic-Ø*)

nepravidelnost v Gpl je systematická v a) i b): *-Ø* mají všechna feminina se sufixem *-ic*

c) *přítel*: 2 podoby kořene: *přítel* (SG) a *přátel* (PL), nepravidelná alternace *i~á* → částečný suppletivismus, typ *muž*, nepravidelné koncovky: *-é* v Nsg (*muž-i* vs. *přátel-é*) a *-Ø* v Gpl (*muž-ů* vs. *přátel-Ø*)

nepravidelnost v Nsg je systematická: *-é* mají všechna životné maskulina se sufixem *-tel* (*učitelé, dobyvatelé, nositelé*)

d) *oko*: (i) není část těla: typ *město* (neutrum) v SG i PL, (ii) část těla → smíšené paradigma (včetně rodu): SG = typ *město* (neutrum), PL = kombinace femininních typů *růže* (Dpl *oč-ím*, Lpl *oč-ích*) a *kost* (N/Apl *oč-i*), nepravidelná koncovka v Ipl: *oč-ima*